

๔ ทศวรรษสัมพันธ์ไทย-กาตาร์

หมุดหมายที่น่าจับตา

ชูชาติ พุดมเพ็ง*

บทนำ

หากกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกาตาร์ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการด้านความสัมพันธ์ที่มีอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๔ ทศวรรษ นับตั้งแต่มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันในปีค.ศ. ๑๙๘๐ ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทั้งสองประเทศได้ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างครอบคลุมทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือด้านพลังงาน เนื่องจากประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าก๊าซธรรมชาติเหลวจากกาตาร์ในปริมาณมาก ทำให้ตลอดหลายปีที่ผ่านมารัฐบาลไทยต้องยกระดับความร่วมมือกับกาตาร์ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ โดยอาศัยการกำหนดกรอบความร่วมมือระหว่างกันบนพื้นฐานความไว้วางใจและความเชื่อมั่นมาโดยตลอด ด้วยเหตุผลที่กาตาร์เป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีแหล่งก๊าซธรรมชาติสำรองมากที่สุดเป็นลำดับ ๓ ของโลก ขณะที่ไทยมีความต้องการนำเข้าพลังงานเพื่อชดเชยให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ ทำให้ความสัมพันธ์ด้านพลังงานระหว่างกาตาร์กับไทยมีการยกระดับอย่างต่อเนื่อง

ไทยนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากกาตาร์ปริมาณมากในลำดับต้น ๆ ส่งผลทำให้ทั้งสองประเทศมีความตกลงด้านพลังงานระหว่างกันนับตั้งแต่ปี ๒๐๑๕ เป็นต้นมา โดยบริษัท ปตท. (จำกัดมหาชน) ซึ่งดำเนินธุรกิจด้านพลังงานและปิโตรเคมีอย่างครบวงจรในฐานะบริษัทพลังงานแห่งชาติได้บรรลุข้อตกลงนำเข้าก๊าซธรรมชาติเหลวจากกาตาร์รวม ๒ ล้านตัน/ปี กอปรกับรัฐบาลไทยยึดถือระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการความมั่นคงทางพลังงานอย่างมีวินัยทำให้เกิดเสถียรภาพทางพลังงาน และมีทิศทางเป็นไปในทางบวกด้วยการส่งเสริมกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อสร้างความคุ้มค่าด้านการผลิตพลังงานทางเลือกจนสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพด้านการบริหารระบบเศรษฐกิจพลังงานและนโยบายพลังงานทางเลือก พลังงานหมุนเวียน จนกาตาร์ให้การยอมรับ

* นักวิเคราะห์สัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ (ภาษาอาหรับ) สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในศักยภาพของไทย และพร้อมพิจารณาขยายกรอบความร่วมมือด้านพลังงานให้มีขอบเขตกว้างมากยิ่งขึ้นในอนาคต

นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยังเน้นเป้าหมายที่สอดคล้องกันในการดำเนินกิจกรรมในเวทีความร่วมมือระดับสากล โดยเฉพาะการผลักดันให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติหรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งบทบาทดังกล่าวสะท้อนให้เห็นภาพกว้างของทั้งสองประเทศในมุมที่เด่นชัดขึ้น ไม่เพียงการให้ความสำคัญด้านความร่วมมือในระดับพหุภาคีในทุกเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันยังมีการประสานความร่วมมือแบบทวิภาคี ซึ่งรัฐบาลของทั้งสองประเทศได้สานต่อและดำเนินนโยบายเพื่อต่อยอดให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบคู่ขนาน เห็นได้จากความร่วมมือภายใต้กรอบความตกลงหลายฉบับ รวมถึงการแสดงความตั้งใจในการขยายกรอบความร่วมมือผ่านบันทึกความเข้าใจซึ่งทั้งสองประเทศได้ดำเนินการไปแล้วแต่อยู่ระหว่างการพิจารณาในหลายด้าน อาทิ การศึกษา บริการเดินอากาศ การทหารและความมั่นคง การค้าและการลงทุน

นายณัฐพล ชันฉะหิรัญ เอกอัครราชทูตไทยประจำรัฐกาตาร์

จากความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างสองประเทศดังกล่าว ทำให้เห็นถึงทิศทางการเสริมสร้างและยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกาตาร์ที่ดำเนินไปอย่างครอบคลุมและขยายกรอบเพิ่มมากขึ้น โดยผู้เขียนขอฉายมุมมองผ่านบทวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการปรับตัวเชิงการเมืองการทูต และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกาตาร์ ตลอดจนการอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้จาก

บทสัมภาษณ์ครั้งล่าสุดของนายณัฐพล ชันธศิริ^๑ เอกอัครราชทูตไทยประจำรัฐกาตาร์ ซึ่งได้สะท้อนประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความโดดเด่นของกาตาร์ ส่งผลให้เกิดมิติความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเชิงลึกกับข้อมูลทั่วไป จนผู้เขียนสามารถนำมาขยายผลให้เห็นภาพเด่นชัดขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทบาทการทูตอันโดดเด่น

กาตาร์ได้ฉายบทบาทนำในเวทีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาค รวมทั้งท่าทีการเป็นตัวกลางเจรจาคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในหลายประเทศ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในภาวะที่หลายประเทศในภูมิภาคเผชิญกับสงครามกลางเมือง ตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุดคือกาตาร์มีบทบาทนำและเป็นกุญแจสำคัญในการเป็นตัวกลางเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลอัฟกานิสถานและกลุ่มตอลิบาน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้านการทูตหลังกลุ่มตอลิบานบุกยึดกรุงคาบูล^๒ บทบาทกาตาร์ดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนสะพานทางการทูตเชื่อมต่อกับโลกภายนอกและคอยประสานงานในฐานะเป็นตัวกลางเจรจากับกลุ่มตอลิบานเพื่อเปิดสนามบินนานาชาติ เพื่อให้นานาชาตินำเครื่องบินขึ้น-ลงสนามบินนานาชาติที่กรุงคาบูล ในภารกิจอพยพกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวอัฟกานิสถานที่ประสงค์เดินทางออกนอกประเทศหลังกลุ่มตอลิบานบุกยึดกรุงคาบูลและเข้ามาบริหารประเทศในขณะนั้น

บทบาทการเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย ๒๐๒๒

แนวทางการดำเนินกิจกรรมทางการทูตของกาตาร์มีความโดดเด่นมากโดยเฉพาะบทบาทนำในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้เกิดพลวัตสู่การขับเคลื่อนบทบาทใหม่ที่เน้นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาและสันหนนาการจนเป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางในระดับโลก ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นอีกหนึ่งจุดแข็งของ

^๑ บทสัมภาษณ์พิเศษนายณัฐพล ชันธศิริ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโดฮา สัมภาษณ์โดยนายการอม อัลหัลญาวีย์ ได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์อัลอะฆอน (ภาษาอาหรับ) ฉบับที่ ๙๗๖๔ หน้า ๑๑ ประจำวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕

^๒ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๐๒๑ ปฏิบัติการของกลุ่มนักรบตอลิบานที่ใช้เวลาเพียงไม่กี่วันสามารถเข้ายึดพื้นที่ตามเมืองในแถบตอนเหนือไล่เรียงต่อเนื่องได้มากถึง ๖ เมือง ซึ่งหลังจากเหตุการณ์นั้นผ่านไปได้เพียงสัปดาห์กว่า ๆ กระทั่งวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๐๒๑ มีข่าวประโคมจากสื่อหลายสำนักว่ารัฐบาลอัฟกานิสถานถูกโค่นล้มโดยกลุ่มนักรบตอลิบาน

กาตาร์ที่ใช้เครื่องมือทางการทูตเพื่อก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถนำพาประเทศสู่เส้นทางการเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายและกำลังจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน – ๑๘ ธันวาคม ๒๐๒๒ โดยรัฐบาลกาตาร์ทุ่มงบประมาณเพื่อการนี้สูงถึง ๒ แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อผลักดันเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ประเทศ ๒๐๓๐ มุ่งหวังให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน สร้างเสริมการตระหนักรู้ในกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าภาพต้อนรับแฟนบอลที่หลั่งไหลมาจากทั่วทุกมุมโลก ยังไม่นับรวมการเข้าร่วมกิจกรรมที่ฝ่ายบริหารโครงการก่อสร้างสนามฟุตบอล หรือฝ่ายจัดการแข่งขันภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมฟุตบอลกาตาร์ หวังเปิดโอกาสให้ชาวกาตาร์ทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตัวเองร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการค้นหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วยการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่นำมาใช้เพื่อให้ข้อมูลจำเป็นตลอดช่วงการแข่งขันมหกรรมฟุตบอลระดับโลกในครั้งนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมของกาตาร์ในการเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย ๒๐๒๒ ถือเป็นความภาคภูมิใจของชาวกาตาร์ทั้งประเทศ แม้ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา กาตาร์และทั่วโลกจะเผชิญกับการแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด-๑๙ แต่ความมุ่งมั่นในการเป็นเจ้าภาพไม่เคยหยุดนิ่ง มีการปรับแผนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการก่อสร้างสนามฟุตบอลทั้ง ๘ แห่งที่เน้นการออกแบบด้านสถาปัตยกรรมพร้อมถ่ายทอดเรื่องราวสะท้อนอารยธรรมและประเพณีอาหรับอันโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีการใช้ระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมอันทันสมัย เพื่อให้

อาคารทั้งหมดมีความยั่งยืน คงทน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถเคลื่อนย้ายเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ได้ตลอดเวลา ยังไม่นับรวมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางของพลเมืองผ่านระบบขนส่งที่ทันสมัย สร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนด้วยระบบขนส่งสาธารณะในระยะยาว กรณีนี้ทำให้กาตาร์ประสบความสำเร็จอย่างมากในทางการทูต และศักยภาพของประเทศที่สามารถสร้างการยอมรับผ่านบทบาทการเป็นเจ้าภาพกีฬาฟุตบอลระดับโลกครั้งนี้ และถือเป็นการเปิดประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของวงการกีฬากาตาร์ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้จดจำความประทับใจ ด้วยพื้นที่แห่งนี้จะเป็นศูนย์รวมของทุกสายตาของแฟนบอลมีผลต่อยอดไปถึงโลกอาหรับโดยรวม เนื่องจากกาตาร์เปรียบเสมือนตัวแทนอารยธรรมอาหรับและได้สะท้อนวัฒนธรรมอาหรับให้ประชาคมโลกได้เห็นและชื่นชมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

หมุดหมายใหม่ความร่วมมือด้านการค้า บริการ และพลังงาน

กาตาร์เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยและจัดอยู่ในลำดับที่ ๓ ของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยในปี ๒๐๒๑ ที่ผ่านมา ดัชนีการค้าขายระหว่างกันเติบโตและขยายตัวสูงถึง ๓.๖๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ ๕๗ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ยิ่งในระยะหลังพบว่าการลงทุนของนักธุรกิจไทยในกาตาร์เน้นการลงทุนในภาคการดูแลสุขภาพ การรักษาเชิงป้องกัน การชะลอวัย นวัตกรรมดูแลรักษาสุขภาพให้สามารถมีชีวิตรยืนยาว มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น รวมถึงภาคธุรกิจบริการอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม ด้วยเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กาตาร์มีความสำคัญมากในมุมมองของไทยคือ นโยบายต่างประเทศกาตาร์ที่เน้นการส่งเสริมและสร้างสัมพันธ์ทางการทูตจนมีผลทำให้เกิดความร่วมมือหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการค้า การลงทุน ความร่วมมือด้านพลังงาน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สิทธิมนุษยชน และการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

การบรรลุความตกลงด้านความร่วมมือระหว่างกาตาร์กับไทยที่มีผลแล้วในปัจจุบันคือ ความตกลงด้านความมั่นคง ซึ่งรัฐบาลทั้งสองประเทศได้ลงนามในปี ๒๐๑๒ มีผลทำให้ทั้งสองประเทศต้องปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกันในมิติความมั่นคงแบบครอบคลุมรอบด้าน ทั้งการรักษาสันติภาพ ความร่วมมือทางการแพทย์ทหาร การสร้างกระบวนการสันติภาพ และการสนับสนุนความร่วมมือด้านมนุษยธรรม มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างกองทัพ ความร่วมมือ

ด้านการข่าว การปราบปรามการก่อการร้าย เป็นต้น อีกทั้งยังมีบันทึกความเข้าใจระหว่างกันอีกหลายด้าน ซึ่งเน้นด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกัน นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศมีแนวทางเพื่อขยายกรอบความร่วมมือในด้านอื่น ๆ เช่น การยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางประเภทนักท่องเที่ยว รวมถึงการเดินทางเข้าประเทศของข้าราชการระดับสูง ซึ่งขณะนี้ถือว่าความตกลงดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนสุดท้ายก่อนเข้าสู่กระบวนการลงนามเพื่อบรรลุความตกลงร่วมกันต่อไป ในการนี้จึงสะท้อนถึงความสัมพันธ์อันลึกซึ้งซึ่งระหว่างสองประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากในอนาคตทั้งสองประเทศจะขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจให้ครอบคลุมและกระจายไปในหลายด้าน เพราะการบ่งชี้ของตัวเลขมีแนวโน้มปรับตัวในทางบวกผ่านปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวนั้นมาจากไทยส่งออกสินค้าไปกาตาร์ราว ๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่อัตราการนำเข้าพลังงานจากกาตาร์มียอดรวมราว ๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในไตรมาสแรกของปีนี้พบว่า การแลกเปลี่ยนทางการค้าระหว่างกันเพิ่มขึ้นราว ๑.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐ จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าสถานการณ์การส่งออกของไทยจะดีขึ้นต่อเนื่องหลังยุคโควิด (post COVID-19) เนื่องจากโอกาสทางการค้าระหว่างสองประเทศเปิดกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกผลไม้และพืชผลทางการเกษตรของไทยรวมถึงสินค้าในกลุ่มอาหารฮาลาล เนื่องจากไทยมีศักยภาพในด้านนี้ภายใต้การรณรงค์และผลักดันให้เป้าหมายการส่งออกอาหารไทยไปทั่วโลก ในฐานะความเป็นครัวโลก ปัจจุบันการลงทุนของภาคเอกชนไทยในกาตาร์สามารถสร้างชื่อเสียงกลับสู่ประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะการลงทุนด้านการดูแลสุขภาพและการบริการภาคโรงแรม เนื่องจากมีธุรกิจภาคบริการกลุ่มโรงแรมสัญชาติไทยที่เข้าไปลงทุนในกาตาร์แล้วจำนวนมาก อาทิ Banana Island Resort Doha by Anantara Centara ,West Bay Hotels and Residences Dusit Doha รวมทั้ง Zula Wellness Resort by Chivasom

นอกจากนี้ ยังมีร้านอาหารไทยเปิดให้บริการอีกหลายแห่งสามารถสร้างโอกาสทางการแข่งขันและขยายส่วนแบ่งตลาดในหมวดที่เกี่ยวกับภาคบริการจนสามารถเพิ่มมูลค่าทางการค้าของไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งเอกลักษณ์อันโดดเด่นของวัตถุดิบจากพืชผลเกษตรของไทย ความพิถีพิถันและความใส่ใจในกรรมวิธีการปรุงตามสไตล์อาหารไทยสะท้อนผ่านศิลปะและวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ จนเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาชาวอาหรับ สอดคล้องกับการดูแลสุขภาพและการฟื้นฟูสุขภาพด้วยธรรมชาติบำบัดจนเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากทั่วโลก ขณะเดียวกันยังมีการลงทุนด้านสุขภาพและความงาม ทั้งร้านนวด สปา ร้านเสริมสวย ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถรันตีโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ เสริมปัจจัยการลงทุนของทั้งสองประเทศให้สามารถขยายโอกาสภาคแรงงาน รวมทั้งการลงทุนร่วมกันในโครงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การรักษาพยาบาล และอุตสาหกรรมอาหาร ในปัจจุบันกลุ่มบริษัทยักษ์ใหญ่ในโครงการ Katara^๓ ได้เข้ามาร่วมลงทุนและถือหุ้นอยู่ในกลุ่มชีวเวชภัณฑ์ สະท้อนให้เห็นว่าธุรกิจสปาและภาคบริการท่องเที่ยวและโรงแรมของไทยมีศักยภาพและพร้อมต้อนรับนักลงทุนจากกาตาร์ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีทุนสูงหวังให้เข้ามาลงทุนในไทยตามแผนรองรับการลงทุนโดยเฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

^๓ Katara เป็นชื่อเขตหนึ่งในกรุงโดฮา เมืองหลวงของกาตาร์ ซึ่งพื้นที่แห่งนี้มีกลุ่มทุนยักษ์ใหญ่หลายบริษัทร่วมกันจัดสรรพื้นที่ในการลงทุนหมวดบริการในโครงการอสังหาริมทรัพย์แนวสันนาการและดูแลสุขภาพครบวงจร มีห้างสรรพสินค้า สปาเสริมความงาม มีการออกแบบเมืองเหนือจินตนาการด้วยรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และใช้ระบบเทคโนโลยีล้ำสมัยด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน

แม้ว่าทั่วโลกยังอยู่ในช่วงเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัวจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ แต่เศรษฐกิจกตาร์กลับสวนทางเพราะมีการคาดการณ์ว่าในปีนี้อัตราการขยายตัวจะสูงถึงร้อยละ ๓-๔ โดยตัวเลขข้างต้นบ่งชี้ว่ากตาร์เป็นประเทศที่เศรษฐกิจฟื้นตัวเร็วหลังยุคโควิด (Post COVID-19) ด้วยมีปัจจัยการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์กลุ่มพลังงานและก๊าซธรรมชาติไปหลายประเทศทั่วโลก ทำให้สามารถพยุงกราฟเศรษฐกิจให้อยู่ในระนาบที่เหมาะสมและสามารถกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ รวมถึงการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองให้อยู่ดีกินดี ผ่านระบบรัฐสวัสดิการ กอปรกับการปรับปรุงกฎระเบียบและกฎหมายเพื่อคุ้มครองสวัสดิการแรงงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์กตาร์ ๒๐๓๐ ซึ่งประเด็นนี้จะช่วยให้แรงงานที่พำนักอยู่ในกตาร์มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย

การเลือกตั้งสภาที่ปรึกษาบ่งชี้สถานะความร่วมมือระหว่างสองรัฐสภา

จากการที่นายอะห์มัด อะลี อัดตะมีมี เอกอัครราชทูตรัฐกตาร์ประจำประเทศไทย ได้เข้าเยี่ยมคารวะประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๐๒๑ เพื่อแนะนำตัวในโอกาสเข้ารับหน้าที่ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีของทั้งสองประเทศ ตลอดจนการแสวงหาความร่วมมือระหว่างกันในระดับรัฐสภา

กรณีดังกล่าวส่งสัญญาณให้เห็นว่ากาตาร์กำลังเข้าสู่ประสบการณ์ใหม่ทางการเมืองผ่านระบบการเลือกผู้แทนให้ทำหน้าที่ในสภาที่ปรึกษา นับเป็นอย่างก้าวสำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่ากาตาร์กำลังปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองการปกครองสู่เส้นทางประชาธิปไตยแบบค่อยเป็นค่อยไป

ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๐๒๑ สะท้อนให้เห็นว่ากาตาร์กำลังปรับสู่การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองครั้งสำคัญ เนื่องจากระบบการปกครองของกาตาร์ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นับตั้งแต่ก่อตั้งประเทศในปี ๑๙๗๑ มีระบบการปกครองแบบราชาธิปไตยโดยอำนาจทั้งหมดอยู่กับเจ้าผู้ครองรัฐ มีสภาที่ปรึกษาที่มาจากการแต่งตั้งโดยตรงจำนวน ๔๐ ที่นั่ง กระทั่งมาถึงยุคที่กาตาร์เผชิญกับความท้าทายรอบด้าน ทั้งการถูกคว่ำบาตรจากกลุ่มประเทศความร่วมมืออ่าวอาหรับ^๔ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการปะทะกันทางอุดมการณ์และนโยบายต่างประเทศ นำโดยซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ บาห์เรน อียิปต์ รวมถึงการแสดงบทบาทนำในเวทีการเมืองระหว่างประเทศต่อปัญหาพิพาทในเยเมนและซีเรีย ไม่นับรวมอุปสรรคจากกระแสกดดันจากองค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรณีการละเมิดสิทธิแรงงาน การละเมิดสิทธิมนุษยชนภาคแรงงานที่หนักหน่วงในห้วงหลายปี โดยเฉพาะในช่วงการก่อสร้างสนามฟุตบอลและโครงสร้างพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมการเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายในปี ๒๐๒๒ ทำให้กาตาร์ต้องแสวงหาแนวร่วมจากหลายประเทศผ่านกลไกการทูตและการเมืองระหว่างประเทศที่สร้างสรรค์

^๔ กาตาร์เผชิญกับวิกฤตการคว่ำบาตรจากสมาชิกกลุ่มประเทศความร่วมมืออ่าวอาหรับ ทั้งซาอุดีอาระเบีย บาห์เรน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และประเทศเพื่อนบ้านอย่างอียิปต์มาเกือบ ๒ ปี แต่กาตาร์สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงทั้งยังคงมีบทบาทนำในเวทีโลกหลายด้าน อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้กาตาร์ก้าวผ่านวิกฤตนี้ได้คือการทุ่มความพยายามเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาคให้ครอบคลุมทุกมิติโดยเฉพาะวิธีการทูตและการเมืองสร้างสรรค์ทำให้ได้รับความน่าเชื่อถือจนเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านความร่วมมือตามมาอย่างเป็นรูปธรรม

ส่งผลให้ผู้ปกครองประเทศต้องปรับตัวและมุ่งหวังความร่วมมือผ่านเวทีระหว่างประเทศ ทำให้กาตาร์เริ่มหันเข้าสู่วิถีประชาธิปไตยผ่านระบบการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ถือได้ว่าเป็นการปรับโครงสร้างอำนาจนิติบัญญัติครั้งประวัติศาสตร์ ส่งผลให้การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในวันดังกล่าวถือเป็นประสบการณ์ทางการเมืองที่มีผู้แทนมาจาก ระบบการเลือกตั้งและนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองกาตาร์

การเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษาที่กำหนดขึ้นในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๐๒๑ พบว่ายอดผู้สมัคร มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒๓๔ คน กระจายตามเขตเลือกตั้งทั้ง ๓๐ เขตเลือกตั้ง ในจำนวนนี้มีผู้สมัคร ที่เป็นสตรีรวมทั้งสิ้น ๒๘ คน โดยการเลือกตั้งครั้งนี้จะได้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุด เข้ามา ทำหน้าที่ผู้แทนปวงชนในสภาที่ปรึกษากาตาร์รวม ๓๐ ที่นั่ง และอีก ๑๕ ที่นั่ง มาจากการแต่งตั้ง โดยตรงจากเจ้าผู้ครองรัฐ สภาที่ปรึกษามีอำนาจหน้าที่หลัก ๆ ประกอบด้วย การให้คำปรึกษา เจ้าผู้ครองรัฐในการตรากฎหมายโดยเสนอผ่านคณะกรรมการที่สภาตั้งขึ้น การพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี และตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหารโดยการ เสนอญัตติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี

กาตาร์ได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาใหญ่สหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๑๔๐ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๐ เมษายน ๒๐๑๙ และถัดมาได้รับการรับรอง การเข้าเป็นสมาชิกรัฐสภาเอเชีย (Asian Parliamentary Assembly : APA) ในเดือนตุลาคม ปีเดียวกันและเมื่อกาตาร์ปรับระบบโครงสร้างสัดส่วนการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาที่ปรึกษาในปี ๒๐๒๑ โดยให้สมาชิกสภาที่ปรึกษาส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำให้จุดนี้เอง ประชาคมโลกได้เห็นก้าวอย่างสำคัญบนถนนประชาธิปไตยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้ง รัฐสภาไทยเห็นถึงความสำเร็จของรัฐสภากาตาร์ในบทบาทการทูตรัฐสภาและคาดว่าฉากทัศน์ ต่อจากนี้ไปรัฐสภาของทั้งสองประเทศจะแสวงหาแนวทางเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างกัน ผ่านกลไกของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยกับประเทศคู่กลุ่มอย่างแน่นอน

บทสรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกาตาร์ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการด้านความสัมพันธ์ที่มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๔ ทศวรรษ นับตั้งแต่มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันในปี ๑๙๘๐ ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทั้งสองประเทศได้ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างครอบคลุมทุกมิติ

ปัจจุบันมีคนไทยพำนักอยู่ในกาตาร์ราว ๒,๘๐๐ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคการบริการด้านการบินประจำสายการบินกาตาร์ และอีกจำนวนไม่น้อยทำงานในหมวดการต้อนรับในสถานประกอบการประเภทการท่องเที่ยวและโรงแรม ซึ่งแรงงานเหล่านี้ปรับสถานะกลายเป็นกระบอกเสียง (soft power) สะท้อนภาพลักษณ์ความเป็นไทยในกาตาร์ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการต่าง ๆ ที่ภาคเอกชนร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโดฮาที่รับหน้าที่ประสานงานและเป็นเจ้าภาพ ทั้งมหกรรมอาหารและวัฒนธรรมไทย งานแสดงพืชผลทางการเกษตร การบริการเชิงสุขภาพ เช่น สปา และนวดแผนไทย การแสดงวิถีแกะสลักผลไม้และสบู่ถ่ายทอดเอกลักษณ์ความเป็นไทย นอกจากนี้พบว่าข้อมูลนักศึกษาในปัจจุบันที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลกาตาร์มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒๕ คน กำลังศึกษาในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ดี ความร่วมมือระหว่างไทยกับกาตาร์นับว่ามีสายสัมพันธ์อันเหนียวแน่นและยาวนาน ปัจจุบันเข้าสู่ ๔ ทศวรรษ เนื่องจากทั้งสองประเทศคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันและพร้อมขยายความร่วมมือระหว่างกันให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอย่างครอบคลุมรอบด้าน ทั้งการเมือง ความมั่นคง การค้า การลงทุน รวมถึงความสัมพันธ์ด้านสังคม สิทธิมนุษยชน รวมถึงความร่วมมือในระดับรัฐบาลและรัฐสภาจะเพิ่มความร่วมมือกันมากยิ่งขึ้นในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

บรรณานุกรมอ้างอิง

- <https://www.al-watan.com/article/2527/%D8%AD%D9%88%D8%A7%D8%B1%D8%A7%D8%AA/%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D9%88%D8%AA%D8%A7%D9%8A%D9%84%D8%A7%D9%86%D8%AF-%D8%AA%D8%B9%D9%85%D9%84%D8%A7%D9%86-%D9%84%D8%AA%D8%B9%D8%B2%D9%8A%D8%B2-%D8%A3%D8%B7%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%B9%D8%A7%D9%88%D9%86>
- <https://al-sharq.com/article/02/04/2018/%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%BA%D8%A7%D8%B2-%D8%AA%D9%88%D9%82%D8%B9-%D9%85%D8%B0%D9%83%D8%B1%D8%A9-%D8%AA%D9%81%D8%A7%D9%87%D9%85-%D9%85%D8%B9-%D9%87%D9%8A%D8%A6%D8%A9-%D8%AA%D9%88%D9%84%D9%8A%D8%AF-%D8%A7%D9%84%D9%83%D9%87%D8%B1%D8%A8%D8%A7%D8%A1-%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%A7%D9%8A%D9%84%D8%A7%D9%86%D8%AF%D9%8A%D8%A9>
- <https://www.bbc.com/arabic/trending-58147636>
- ชูชาติ พุฒเพ็ญ เจาะลึกเบื้องหลังเหตุการณ์คว่ำบาตรกาตาร์ : ใครได้ประโยชน์ / รัฐสภาสาร ปีที่ ๖๕, ฉบับที่ ๑๒ (ธ.ค. ๒๕๖๐), หน้า ๘๑-๑๐๓
- _____ กاتาร์กับสถานะสมาชิกใหม่ในสมัชชารัฐสภาเอเชีย APA : โอกาสและความหวัง https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=61670&filename=article_translate